

POSTANOWIENIE

Dnia 30 sierpnia 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jan Górowski

w sprawie ze skargi G. sp. z o.o. w W.
uprzednio M. sp. z o.o. w W. o stwierdzenie niezgodności
z prawem prawomocnego nakazu zapłaty Sądu Okręgowego w W.
z dnia 24 marca 2016 r., sygn. akt XX GNc (...), wydanego w sprawie
z powództwa W. S.A. w W.
przeciwko M. sp. z o.o. w W. obecnie G. sp. z o.o. w W.
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 30 sierpnia 2017 r.,

skargę odrzuca.

UZASADNIENIE

Pozwana G. spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. wniosła o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego nakazu zapłaty Sądu Okręgowego w W. z dnia 24 marca 2016 r., którym nakazano jej poprzedniczce prawnej, aby zapłaciła W. S.A. kwotę 13 703 023,48 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w wysokości równej sumie stopy referencyjnej Narodowego Banku Polskiego i 5,5 punktów procentowych od dnia 3 marca 2016 roku do dnia zapłaty, z ograniczeniem odpowiedzialności do kwoty hipoteki umownej kaucyjnej łącznej do kwoty 45 000 000 zł ustanowionej na prawie

użytkowania wieczystego nieruchomości położonej przy ul. C., w W. dla, której Sąd Rejonowy w W., XIII Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą o numerze (...) oraz kwotę 11 067 zł tytułem kosztów procesu, w tym kwotę 10 800 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego oraz kwotę 17 (siedemnaście) zł tytułem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa, w terminie dwóch tygodni od doręczenia nakazu albo wniosła w tymże terminie zarzuty.

Postanowieniem z dnia 6 grudnia 2016 r. Sąd Okręgowy w W. na skutek wniosku pozwanej o dokonanie wykładni nakazu zapłaty wydanego w postępowaniu nakazowym z dnia 24 marca 2016 r. wyjaśnił, że nakaz zapłaty wydany został z zastrzeżeniem prawa pozwanego powoływania się w toku postępowania egzekucyjnego na ograniczenie jego odpowiedzialności do prawa użytkowania wieczystego nieruchomości położonej w W. przy ul. C. w W. dla, której Sąd Rejonowy w W., XIII Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą o numerze (...) do wysokości kwoty hipoteki 45 000 000 zł. W uzasadnieniu wskazał, że pozwana jest dłużnikiem rzeczowym Banku, a nie osobistym, co oznacza, że jego odpowiedzialność powinna być ograniczona jedynie do prawa użytkowania wieczystego, na którym ustanowiono hipotekę.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia przysługuje od prawomocnego merytorycznego orzeczenia w zasadzie sądu drugiej instancji i wyjątkowo - w przypadku określonym w art. 424¹ § 2 k.p.c. - sądu pierwszej instancji, kończącego postępowanie w sprawie, gdy przez jego wydanie stronie została wyrządzona szkoda, a zmiana lub uchylenie tego orzeczenia w drodze przysługujących stronie środków prawnych nie było i nie jest możliwe.

Ze względu na unormowania zawarte w art. 504 § 2 w zw. z art. 353² k.p.c. przyjąć należy, że prawomocny nakaz zapłaty może być zaskarżony skargą złożoną na podstawie art. 424¹ k.p.c. Jakkolwiek, skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia przysługuje w zasadzie od orzeczeń sądu drugiej instancji, to jednak, zgodnie z § 2 tego artykułu, w wypadkach wyjątkowych, dopuszczalne jest zaskarżenie prawomocnego orzeczenia wydanego przez sąd pierwszej instancji, co odnieść należy do

wydanego w sprawie nakazu zapłaty. Uwzględnić jednak należy, że ustawowy zwrot tego artykułu, "wypadek wyjątkowy", odnosi się nie tylko do przyczyn niezgodności z prawem orzeczenia, ale i przyczyn, dla których strona nie skorzystała z możliwości jego zaskarżenia (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 29 listopada 2006 r., II CNP 85/06, niepubl.).

Istnienie obu tych przesłanek skarżący musi wykazać, wypełniając konstrukcyjne wymagania skargi przewidziane w art. 424⁵ § 1 pkt 5 k.p.c. Strona zatem obowiązana jest wykazać, po pierwsze, że z wyjątkowych, obiektywnych, niezależnych od niej przyczyn nie skorzystała z przysługującego jej prawnego środka zaskarżenia i po drugie, że niezgodność z prawem zaskarżonego orzeczenia ma charakter kwalifikowany, wynikający z naruszenia podstawowych zasad porządku prawnego, konstytucyjnych wolności lub praw człowieka i obywatela (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 2 lutego 2006 r. I CNP 4/06, OSNC 2006, nr 6, poz. 11). Obie te, przesłanki, muszą wystąpić łącznie, a warunek wyjątkowości dotyczy ich obu (postanowienie SN z dnia 29 listopada 2006 r., II CNP 85/06, niepubl.).

Należy przy tym podkreślić, że co do pierwszej przesłanki, dyspozycją art. 424¹ § 2 k.p.c. objęte są tylko takie sytuacje, gdy nieskorzystanie z przysługującego stronie ustawowego środka zaskarżenia spowodowane było wyjątkowymi okolicznościami, obiektywnie, a nie subiektywnie, uniemożliwiającymi jego wniesienie (por. np. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 21 lutego 2007 r. I CNP 5/07 i z dnia 22 marca 2007 r. II CNP 35/07, niepubl.). Wnosząc skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku, czy nakazu zapłaty, strona musi zatem wykazać, że nieskorzystanie przez nią z przysługującego środka prawnego nastąpiło z wyjątkowych powodów mających charakter siły wyższej, np. ciężka choroba, katastrofa, klęska żywiołowa czy wyjątkowe okoliczności leżące po stronie osób trzecich, które obiektywnie rzecz biorąc uniemożliwiły wniesienie środka zaskarżenia (por. postanowienia z dnia 2 lutego 2006 r., I CNP 4/06, OSNC 2006, nr 6, poz. 113; z dnia 29 listopada 2006 r., II CNP 85/06, niepubl.; z dnia 7 lutego 2008 r., IV CNP 217/07, OSNC - ZD 2008, nr D, poz. 114). Przepis ten nie obejmuje więc przypadków, gdy nieskorzystanie ze środka odwoławczego wynikało z naruszenia przez stronę ustawowych zasad jego wnoszenia. W sprawie

skarżący nie przedstawił analizy prawnej przepisów dotyczących środków prawnych, których zastosowanie - w odniesieniu do zaskarżonego orzeczenia - jest niedopuszczalne lub z innych przyczyn na pewno nie mogłoby odnieść skutku.

Do kategorii wymagań konstrukcyjnych skargi należy uprawdopodobnienie wyrządzenia szkody spowodowanej przez wydanie orzeczenia, którego dotyczy (art. 424⁵ § 1 pkt 4). Uwzględnienie bowiem skargi i stwierdzenie, że prawomocne orzeczenie jest niezgodne z prawem, ma charakter prejudykatu, gdyż stwarza możliwość dochodzenia od państwa odszkodowania za szkodę wyrządzoną przez jego wydanie. Spełnienie tego wymagania polega na wskazaniu rodzaju i rozmiaru szkody. Wywód ten powinien także zawierać informację dotyczącą czasu jej powstania i określać związek przyczynowy z wydaniem orzeczenia niezgodnego z prawem. Nie jest spełnieniem tego wymagania odwołanie się do szkody niesprecyzowanej kwotowo, hipotetycznej, czy też mogącej powstać w przyszłości (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 11 sierpnia 2005 r., III CNP 4/05, OSNC 2006 nr 1, poz. 16, z dnia 31 stycznia 2006 r., IV CNP 38/05, OSNC 2006, nr 7-8, poz. 141 i z dnia 27 października 2005 r., V CNP 28/05 niepublikowane).

Skarżąca ograniczyła się natomiast tylko do wskazania, że spółka została narażona na szkodę i ponoszenie bezpodstawnego ryzyka, odpowiadając jako dłużnik osobisty oraz do wskazania, że komornik dokonał zajęcia rachunku bankowego i zakazał wypłat co doprowadziło do zerwania rozmów biznesowych mających na celu uzyskanie kredytu obrotowego. Nie została więc także uprawdopodobniona szkoda w sposób wyżej zasygnalizowany.

Z przedstawionych przyczyn, na podstawie art. 424⁸ § 1 i 2 k.p.c. orzeczono, jak w sentencji.